

Handleiding pijnanamnese voor kinderen

De definities met betrekking tot pijn, waar in deze pijnanamnese van uitgegaan wordt zijn:

- "Pijn is wat degene die pijn heeft, zegt dat het is. En het bestaat telkens als hij zegt dat het bestaat." (McCaffery, 1979)
- Acute pijn: wordt veroorzaakt door weefselbeschadigingen gekenmerkt door een relatief duidelijke relatie tussen de schadelijke prikkel en de pijn.
- Chronische pijn: pijn die langer bestaat dan de verwachte hersteltijd van de oorspronkelijke weefselbeschadiging.

De pijnanamnese is een hulpmiddel bij het verhelderen van het pijnprobleem. Het geeft inzicht in de aard en de oorzaken van pijn en is een hulpmiddel bij het stellen van (verpleegkundige) diagnoses en het afspreken en evalueren van interventies.

De pijnanamnese dient afgenomen te worden wanneer tijdens de verpleegkundige anamnese de patiënt aangeeft pijn te hebben of pijnmedicatie gebruikt. Tevens kan de pijnanamnese gebruikt worden wanneer de patiënt gedurende de opname, of zorgvraag thuis, pijn ontwikkeld. Het VMS Veiligheidsprogramma stelt dat bij patiënten met een pijnscore hoger dan 3, afname van een pijnanamnese geïndiceerd is.

Deze pijnanamnese is gericht op kinderen en sluit zoveel mogelijk aan bij hun leeftijd en ontwikkelingsniveau. Omdat zelfrapportage niet voor alle leeftijden mogelijk is en ouders/verzorgers bij patiënten op de kinderleeftijd een belangrijke bron van informatie zijn, bestaat het formulier uit een kinderaanamnese en een ouderanamnese. Beiden dienen (voor zover dit mogelijk is gezien de leeftijd van het kind) ingevuld te worden en vormen een aanvulling op elkaar. De pijnanamnese wordt aan de hand van de volgende aanwijzingen, ingevuld door de verpleegkundige, in samenwerking met de patiënt en diens ouders/verzorgers.

Kinderanamnese

Probleem

1. Locatie van de pijn	Laat de patiënt op het plaatje aan geven waar hij de pijn voelt. Indien hij op meer dan één plaats pijn heeft: Geef middels cijfers aan welke pijn het voornaamst is (1) en welke minder (2, 3, etc.). Indien de pijn uitstraalt, geef dit aan d.m.v. arceren.
2. Pijnscore	Deze score dient als uitgangswaarde. Gebruik hierbij een meetinstrument dat aansluit bij de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van de patiënt en vermeldt dit instrument.
3. Soort pijn	De manier waarop de patiënt zijn pijn omschrijft kan inzicht geven in de aard en de oorzaak van de klachten.
4. Sinds wanneer pijn?	Laat de patiënt aangeven hoe lang hij al last heeft van deze pijn.

Etiologie

5. Oorzaak van de pijn	Laat patiënt uitleggen wat hij denkt dat de oorzaak van zijn pijn is.
6. Hoe vaak en wanneer pijn?	Laat de patiënt aangeven hoe vaak hij last van de pijn heeft en op welke momenten hij hier het meeste last van ondervindt.
7. Vertel je ander als je pijn hebt?	Deze vraag dient om er achter te komen op welke manier pijn geuit wordt door de patiënt. Betreft hij zijn omgeving (bijvoorbeeld ouders/verzorgers) erbij als hij pijn heeft?
8. Eigen reactie op pijn	Vraag de patiënt wat hij normaal zelf doet wanneer hij pijn heeft.
9. Pijnverlichtende factoren	Probeer te achterhalen wat anderen voor de patiënt kunnen doen om de pijn te verminderen.

10. Verergerende factoren	Pijn kan door vele factoren verergeren. Probeer te achterhalen wat de pijn bij deze patiënt verergert. Noteer ook als de patiënt zegt dat de pijn zonder aanleiding erger wordt.
11. Beste remedie tegen pijn	Ga na wat volgens de patiënt zelf het beste werkzaam is tegen de pijn en welke voorkeuren hij heeft in de behandeling van zijn pijn.

Symptomen

12. Mogelijkheden en belemmeringen	Ga na in welke activiteiten de patiënt het meest gehinderd wordt door de pijn. Wat kan de patiënt ondanks de pijn nog wel doen, en wat kan de patiënt door de pijnklachten niet (meer) doen?
13. Slaappatroon	Achterhaal in hoeverre de pijnklachten van invloed zijn op het slaappatroon van de patiënt.
14. Eerdere hulpverlening	Laat de patiënt aangeven of er tot nu toe al hulpverlening aan de orde is geweest met betrekking tot de pijnklachten, en zo ja, wat er al geprobeerd is.

Ouderanamnese

Probleem

1. Locatie van de pijn	Laat ouders/verzorgers aangeven op welke plek de patiënt naar hun idee pijn heeft.
2. Start en verloop van de pijn	Laat ouders/verzorgers aangeven wanneer de pijn ontstaan is en hoe het verloop van de pijn sindsdien geweest is.

Etiologie

3. Wanneer vooral pijn?	Achterhaal op welke momenten ouders/verzorgers vooral ervaren dat hun kind last van de pijn heeft.
4. Woorden voor pijn	Door er achter te komen welke woorden een kind gebruikt voor pijn, kan inzicht worden gegeven in de manier waarop pijn geuit wordt en hoe dit herkend kan worden.
5. Oorzaak van de pijn	Laat ouders/verzorgers aangeven wat zij denken dat de oorzaak van de pijn is.
6. Herkenning van pijn bij kind	Laat ouders/verzorgers aangeven op welke manier zij pijn bij hun kind herkennen. Wat zijn tekenen van pijn om alert op te zijn?
7. Reactie op pijn van kind	Hoe reageert het kind normaal gesproken op pijn? Zijn er acties die het kind zelf onderneemt om pijn te laten verminderen?
8. Pijnverlichtende interventies	Laat ouders opnoemen wat ze normaal gesproken kunnen doen om de pijn bij hun kind te verminderen.
9. Pijnverergerende factoren	Laat ouders aangeven wat volgens hen geen effect heeft op de pijn van hun kind of de pijn verergert.

Symptomen

10. Mogelijkheden en belemmeringen Ga na in welke activiteiten de patiënt het meest gehinderd wordt door de pijn. Wat kan de patiënt ondanks de pijn nog wel doen, en wat kan de patiënt door de pijnklachten niet (meer) doen?
11. Slaappatroon Achterhaal in hoeverre de pijnklachten van invloed zijn op het slaappatroon van de patiënt.
12. Eerdere hulpverlening Laat ouders/verzorgers aangeven of er tot nu toe al hulpverlening aan de orde is geweest met betrekking tot de pijnklachten, en zo ja, wat er al geprobeerd is.